

SAMEN OP WEG

Jaarverslag 2015

ter bespreking in de algemene ledenvergadering van 14 september 2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Vereniging	4
<i>Leden</i>	4
<i>Bestuur</i>	4
<i>Secties en andere gremia</i>	4
<i>Bureau</i>	4
<i>Verkenning samenwerking BRAIN/KVAN</i>	4
<i>Ledenvergaderingen</i>	5
2. Belangenbehartiging	7
<i>Vertegenwoordigingen</i>	7
<i>Archief 2020</i>	7
<i>Auteursrecht</i>	7
<i>European Data Protection Regulation</i>	7
<i>Nationale strategie digitaal erfgoed</i>	8
<i>Open brief Open Toegang</i>	8
<i>Kennisfunctie</i>	8
<i>Gemeentelijke selectielijst-in-wording</i>	8
3. Sectie Archieftoezicht	10
<i>Activiteiten en producten</i>	11
<i>Cursus toezicht op de digitale overheid</i>	11
4. Kwaliteitszorg	13
<i>Samenstelling</i>	13
<i>Activiteiten en producten</i>	13
5. Projectgroep Collectieve Promotie	14
<i>Samenstelling</i>	14
<i>Activiteiten en producten</i>	14
6. Projectgroep HRM	15
<i>Samenstelling</i>	15
<i>Activiteiten en producten</i>	15
7. Community of Practice Opdrachtgeverschap	16
8. Overige Activiteiten	17
<i>Zomeravondgesprekken</i>	17
<i>Werkconferentie Open Toegang</i>	17
<i>Managementconferentie</i>	17
<i>Communicatie</i>	18
Bijlage: LEDENLIJST BRAIN	19

Voorwoord

De titel van dit jaarverslag had net zo goed kunnen luiden: “tijdens de verbouwing blijft de winkel open”. Want zo’n jaar was 2015 wel. Terwijl we volop bezig waren om de samenwerkingsmogelijkheden met de KVAN te verkennen en vorm te geven, gingen de lopende activiteiten van BRAIN zo goed en zo kwaad als het ging gewoon door. Dat vergde veel inzet van (bestuurs)leden. Het is goed om te merken dat die inzet er is.

Niet alleen voor BRAIN en KVAN geldt dat we samen op weg zijn, maar zeker ook voor de ruim 80 instellingen die bij BRAIN zijn aangesloten. Dat is maar goed ook. Er is geen archiefinstelling meer die nog volwaardig kan functioneren zonder samenwerkingspartners. We hebben elkaar hard nodig. En dat is bepaald geen straf, want samenwerking brengt dynamiek, daagt uit, is leuk en levert heel veel op. Als bestuur kijken we dan ook met voldoening terug op het jaar dat achter ons ligt en met vertrouwen vooruit naar de toekomst van de tandem KVAN-BRAIN.

Chantal Keijsper
voorzitter BRAIN

1. Vereniging

Leden

Het ledental van BRAIN was in 2015 constant. Eind 2015 telde BRAIN 82 leden, In 2015 verwelkomden we het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis als nieuw lid en ging het gemeentearchief Leidschendam-Voorburg op in het Haags Gemeentearchief. BRAIN geniet daarnaast de steun van 4 begunstigers. Zie de bijlage voor de volledige ledenlijst.

Bestuur

Het bestuur bestond in 2015 uit Chantal Keijsper (Het Utrechts Archief, voorzitter), Ella Kok-Majewska (Regionaal Archief Rivierenland, secretaris, portefeuille Auteursrecht en Open toegang/open data), Bennie Blom (Erfgoed Delft e.o., penningmeester en portefeuille Kwaliteitszorg), Puck Huitsing (NIOD, portefeuille sectie Toezicht), Sigfried Janzing (Streekarchief Midden-Holland, portefeuille HRM), Ingeborg Verheul (Atria, portefeuille Collectieve Promotie, tot 1 september 2015), Yvonne Welings (Regionaal Archief Tilburg, vertegenwoordiger van BRAIN in de VNG Archiefcommissie).

Secties en andere gremia

In 2015 telde BRAIN twee secties: Kwaliteitszorg en Archieftoezicht. Deze secties hebben een structurele taak binnen de vereniging. Daarnaast waren de projectgroep Collectieve Promotie/Stuk van het jaar en de werkgroep HRM actief. Deze werken aan klussen die vooralsnog een tijdelijk karakter dragen. De secties beschikken over een eigen bescheiden budget en sturen zelf, binnen de budgettaire en beleidsmatige kaders, op planning en resultaten.

Bureau

De bureauwerkzaamheden werden ook in 2015 uitgevoerd door de twee vertrouwde freelancemedewerkers Rens Frommé en Margreet Windhorst. Rens was beschikbaar voor de administratie, de communicatie met leden, de ondersteuning van ledengroepen en de organisatie van activiteiten. Margreet leverde bestuursondersteuning, met name op het gebied van beleid, lobby en externe communicatie.

Verkenning samenwerking BRAIN/KVAN

In december 2014 werd duidelijk dat de voorgenomen fusie tussen BRAIN en KVAN geen doorgang kon vinden omdat die bij de leden van KVAN op principiële bezwaren stuitte. In april 2015 kwamen beide besturen overeen om de mogelijkheden te gaan verkennen om als zelfstandige organisaties intensief en structureel te gaan samenwerken. Paul Schenderling van bureau Berenschot werd ingehuurd als procesbegeleider. Op basis van een procesplan werkte het bestuur samen met inzet van de leden van beide verenigingen het hele jaar gestaag aan het doorlopen van alle processtappen om te komen tot een afgewogen besluitvorming over de voorwaarden waaronder en de terreinen waarop samenwerking lonend en mogelijk zou zijn en de

manier waarop dat organisatorisch het beste zijn beslag zou kunnen krijgen. Al deze inspanningen leverden in december een concept-visiedocument op dat werd voorgelegd aan de ledenvergaderingen van KVAN en BRAIN op resp. 8 en 10 december.

Beide verenigingen zien drie maatschappelijke behoeften die voor de archieffunctie relevant zijn: de behoeften aan informatie, erfgoed en kennis over informatiebeheer. De samenwerking tussen BRAIN en KVAN kan en moet branche en professie beter in staat stellen in die behoeften te voorzien. Daarbij willen de samenwerkingspartners zich richten op een gezamenlijk inhoudelijk programma met daarin de volgende programmalijnen:

- Deskundigheidsbevordering
- Kennisontwikkeling en kennisdeling
- Standpuntbepaling en belangenbehartiging
- Publieke bewustwording
- Productontwikkeling en het bevorderen van innovatie
- Netwerkvorming en nieuwe partnerschappen met gebruikersgroepen.

De besturen opteren in dat licht voor gezamenlijk optrekken in bestuurlijke zin, in de bureauondersteuning, de communicatie naar binnen en naar buiten en waar mogelijk in de uitvoering van de programmalijnen en –onderdelen.

Daarnaast zijn ook met andere verenigingen oriënterende gesprekken gevoerd over samenwerking. Deze gesprekken hebben in 2015 nog niet tot afspraken of conclusies geleid.

Ledenvergaderingen

Voorjaar 2015

Op **8 juni** bezochten 16 leden de ledenvergadering van BRAIN tijdens de KVAN-dagen in Theater De Flint in Amersfoort Amsterdam. Het bestuur presenteerde het jaarverslag en de jaarrekening over 2014. De leden spraken over de verkenning onder begeleiding van Berenschot van een vorm van intensieve, niet-vrijblijvende samenwerking tussen BRAIN en KVAN, over de nieuwe editie van de Kwaliteitsmonitor, het tweejaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek. Het bestuur presenteerde tevens de nieuwe opzet en vorm van OnsDNA.nl.

Najaar 2015

De najaars ALV vond op **10 december 2015** plaats in het Nationaal Archief. Deze vergadering werd door 21 leden bezocht. De leden spraken over het visiestuk 'Samenwerking BRAIN/KVAN', dat de uitkomst vormt van de verkenning die in het voorjaar was gestart. Op basis van dit stuk stemde de ledenvergadering unaniem en van harte in met het voorgestelde samenwerkingstraject. Ook werd uitgebreid gesproken over de auteursrechtlobby waar BRAIN de komende tijd stappen in wil zetten. Peter van der Zant van bureau ART presenteerde de uitkomsten van de Kwaliteitsmonitor 2015. Naar aanleiding daarvan spraken de leden over de toekomstige toepassing van dit instrument. Ook werd kort stilgestaan bij de stand van zaken van het professionaliseringsonderzoek en bij de afgelopen en komende managementconferentie. Ten slotte nam de ledenvergadering afscheid van Rens Frommé, die zijn werkzaamheden als bureaumedewerker per 31 december beëindigde. BRAIN is Rens veel dank verschuldigd voor zijn inzet als spin in het BRAIN-web in de afgelopen jaren.

2. Belangenbehartiging

Vertegenwoordigingen

Vertegenwoordigers van BRAIN hadden *qualitate qua* zitting in de volgende gremia:

- Archiefcommissie VNG: Yvonne Welings
- Programmaberaad van Archief 2020: Chantal Keijsper
- Werkgroep Auteursrecht: Jan van der Meer en Ella Kok-Majewska
- Adviescommissie Reinwardt Academie: Bernadine Ypma
- Kunsten '92: Chantal Keijsper
- Platform Archiefonderwijs en –onderzoek: Chantal Keijsper
- Voorzittersoverleg van genealogische verenigingen: Jantje Steenhuis
- Stuurgroep Open Toegang van Archief 2020: Chantal Keijsper
- Overleg BRAIN-KVAN-Rijksarchivaris: Chantal Keijsper
- Overleg persistent identifiers in het erfgoedveld: Ella Kok-Majewska

Archief 2020

BRAIN nam deel aan het Programmaberaad van Archief 2020 en was als zodanig steeds in de gelegenheid om namens het veld feedback te geven op het programma en de activiteiten die in dag kader worden ontplooid.

Auteursrecht

BRAIN heeft in de loop van 2015 een brede coalitie gesmeed van verschillende erfgoedkoepels en kennisinstellingen (KVAN, Museumvereniging, FOBID Netherlands Library Forum, DEN, Kennisland, Beeld en Geluid, Nederlands Fotogenootschap) met als doel een intensieve en effectieve lobby te voeren voor modernisering van het auteursrecht teneinde de (overheids)investeringen in digitale beschikbaarstelling van erfgoed maatschappelijk beter te laten renderen.

Op 30 oktober stuurde deze coalitie een brief aan de minister van OCW en de staatssecretaris van V&J over de dringende noodzaak het auteursrecht verder te moderniseren. Ook maakten de coalitiegenoten afspraken over te verrichten onderzoek, verdere stappen richting de relevante ministeries en de samenwerking met de werkgroep Auteursrecht.

European Data Protection Regulation

Eind 2015 kwam de langverwachte afronding van deze nieuwe Europese privacyverordening in een stroomversnelling. BRAIN becommentarieerde op verzoek van het ministerie van V&J in hoog tempo en binnen kort tijdsbestek diverse conceptteksten. Op 21 december ontving BRAIN het bericht dat er een akkoord totstandgekomen was tussen het Voorzitterschap en het Europese Parlement. Op het voor archiefinstellingen en archiefonderzoekers belangrijke artikel 83 en alle daarmee samenhangende bepalingen en overwegingen is pas op het allerlaatst een ingewikkeld

compromis bereikt. De indruk van het ministerie was wel dat het eindresultaat voldoet aan de bijzondere positie van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van archieven op publiekrechtelijke grondslag. Er zijn de nodige uitzonderingen mogelijk op de rechten van de betrokkene. Het ministerie bedankte BRAIN voor de constructieve bijdragen in de afgelopen jaren.

Nationale strategie digitaal erfgoed

Onder regie van OCW kwam in 2014 een strategie tot stand voor een sectoroverstijgende infrastructuur voor digitaal erfgoed. BRAIN en KVAN reageerden in de consultatiefase gezamenlijk op dit stuk. De tenor van de reactie was positief. Wel lieten we ons kritisch uit over de uitwerking van de strategie. BRAIN en KVAN pleitten voor een benadering primair vanuit de inhoudelijke samenhang van collecties in plaats van te vertrekken vanuit de bestaande institutionele kaders en vroegen daarbij aandacht voor aanpak, proces, financiering en een doordachte veranderaanpak. Helaas was er na de consultatiefase feitelijk te weinig tijd beschikbaar om serieus aan de slag te gaan met deze verbeterpunten, zodat deze in de definitieve publicatie van het Netwerk Digitaal Erfgoed nauwelijks verwerkt konden worden.

Open brief Open Toegang

BRAIN, KVAN & Archief 2020 hebben op 13 mei een open brief gepubliceerd naar aanleiding van de werkconferentie Archiefcollecties Open van 2014. Deze brief riep archiefinstellingen op om open toegang en open data te realiseren in de sector en bevatte daarvoor concrete aanbevelingen.

Kennisfunctie

Het Nationaal Archief ontwikkelde een plan voor de inrichting van de kennisfunctie van en voor het archiefwezen. Dat is een uitvloeisel van de besteltaak van de Algemene Rijksarchivaris waar vanuit het Archiefconvenant middelen voor beschikbaar waren gesteld door de gezamenlijke overheden. Samen met KVAN gaven we op verzoek van de ARA onze visie op dit plan. We juichen het zeer toe dat het NA het kennisnetwerk van de branche en de professie als geheel centraal stelt en te behoeve daarvan een faciliterende rol wil spelen. We vroegen aandacht voor de taakafbakening met andere partijen, de manier waarop het kennisnetwerk echt een gezamenlijke voorziening en een gedeelde verantwoordelijkheid kan worden en het belang om ook de particuliere archiefinstellingen bij het netwerk te betrekken. Inhoudelijk vroegen we om focus, om toezichtgerelateerde kennisopgaven, om attitudeaspecten en om aandacht voor de schaarste op het gebied van de 'oude' kennisgebieden zoals (latijnse) paleografie.

Gemeentelijke selectielijst-in-wording

Namens en met input van de leden stuurde BRAIN in april een gezamenlijke reactie op de radicaal vernieuwde VNG-lijst. We uitten onze waardering voor de met deze lijst ingezette ontwikkeling, die belangrijk is om digitale informatie goed te kunnen beheren en beheersen. Omdat de nieuwe lijst moeilijk toepasbaar is voor gemeenten die nog niet zaakgericht werken,

pleitte BRAIN voor voldoende tijd voor de vaststelling en de implementatie van de lijst en voor ondersteuning van gemeenten daarbij. BRAIN sprak haar zorg uit over de gevolgen die de inrichting van de lijst aan de hand van processen zou kunnen hebben op de bewaartermijnen. Daardoor zou de samenhang tussen zaken, functies en bijbehorende wetgeving uit het zicht kunnen raken. De grote vrijheid van gemeenten bij het invulling geven aan het werken met zaaktypen zou de uniformiteit in de toepassing van de selectielijst bovendien kunnen aantasten. Ook deed BRAIN aanbevelingen voor vereenvoudiging van de voorgestelde wijze waarop bewaartermijnen tot stand komen en specifieke voorstellen voor verbetering en verduidelijking van de lijst. Mede op basis van onze reactie is de lijst inmiddels aangepast en verbeterd.

3. Sectie Archieftoezicht

De sectie bestaat uit alle met archieftoezicht belaste medewerkers van de leden van BRAIN. Een kerngroep is verantwoordelijk voor de operationele zaken van de sectie: het organiseren van themadagen, financiën, vertegenwoordiging in gremia en opstellen van het jaarprogramma. De kerngroep vormt ook het aanspreekpunt voor de werkgroepen binnen de sectie. De kerngroep bestond in 2015 uit Puck Huitsing (voorzitter, NIOD), Peter Diebels (Provincie Zuid-Holland), Arnoud Glaudemans (SA Gooi- en Vechtstreek) en Jeanine Nolen (SA Rijnlands-Midden).

In 2015 waren de volgende werkgroepen en commissies binnen de sectie actief:

Werkgroep professionalisering archieftoezicht

De werkgroep Professionalisering ontwikkelt en beheert een breed scala aan instrumenten, voorbeeldverslagen en vragenlijsten om het werk van toezichthouder gemakkelijker te maken. Daarnaast zet de werkgroep zich in voor de kennisbevordering van vakgenoten. In 2015 waren lid van de werkgroep: Peter Diebels, Arnoud Glaudemans, Frans Smit (gemeente Almere), Annemieke Adema (Westfries Archief), Jacqueline Schuurman Hess (Stadsarchief Rotterdam), Jan Beens (gemeente Nijmegen), Anthony Fokker (gemeente Den Bosch), Marius Jansen (gemeente Tilburg) en Joost van Koutrik (Het Utrechts Archief). De werkgroep heeft in 2015 vier keer vergaderd via Skype en gewerkt via Pleio.

De werkgroep hield zich in 2015 tevens bezig met het verzamelen en becommentariëren van meerdere toezichtinstrumenten voor het Kwaliteitsmodel. Ook is er overleg gevoerd over bijdrage aan het toezichtshoofdstuk van *Archiefbeheer in de praktijk*.

Het online Kwaliteitsmodel is in 2015 nog niet geactualiseerd, in afwachting van de gevolgen voor de website van de samenwerking van BRAIN en KVAN. Uit de ledenraadpleging tijdens de Themadag van de sectie op 28 mei 2015 bleek dat het Kwaliteitsmodel werd gewaardeerd door de doelgroep, maar nog niet duidelijk was hoe intensief het model en de instrumenten worden geraadpleegd en gebruikt. De werkgroep heeft hiervoor een enquête opgesteld, die aan het einde van het jaar nog niet is verzonden.

Werkgroep Vormgeving Toezicht Nieuwe Stijl

Deze werkgroep, bestaande uit Jeroen van Oss (Stadsarchief Rotterdam, Wilma Koolen en Jan Beens (beiden Regionaal Archief Nijmegen), heeft in afwachting van bestuursbesluiten daaromtrent nog geen gevolg gegeven aan de uitvoering van de aanbevelingen uit het advies Positionering Archiefinspectie dat eind 2014 werd vastgesteld. Het bestuur heeft deze besluiten opgeschort in het licht van de verkenning van de samenwerking KVAN-BRAIN.

Werkgroep beheer archiefmodellen

Deze groep beheert de modellen Archiefverordening en Besluit informatiebeheer, in samenspraak met LOPAI, EGI en VNG. Albert de Jonker (SA Amsterdam), Lolke Folkertsma (provincie Overijssel) en Eleonore Manning (ECAL) werkten in 2015 hard aan de actualisering van de modellen van de Archiefverordening en het Besluit Informatiebeheer.

Ook werd er gewerkt aan het onderhoud van het e-formulier voor de Kritische Prestatieindicators (archief-KPI's), dat is bedoeld om toezichtsinformatie te verschaffen aan gemeenteraden over het archiefbeheer.

Activiteiten en producten

Voorjaarsvergadering 28 mei 2015

Deze bijeenkomst werd gehouden in Lelystad. De leden van de sectie reflecteerden op de bekendheid, het gebruik en de bruikbaarheid van de producten en instrumenten die de sectie tot dusver heeft ontwikkeld, over het samenspel en de communicatie tussen sectie en bestuur. De uitkomsten van deze bijeenkomst zijn belangrijk in het licht van de verkenning van de samenwerking tussen KVAN en BRAIN en de toekomstige prioriteitstelling en organisatie van dit samenwerkingsverband.

Najaarsvergadering 8 oktober 2015

Tijdens deze bijeenkomst in Vlaardingen werd gesproken over de lopende werkzaamheden van de sectie: de actualisering van de modellen Archiefverordening en Besluit Informatiebeheer (Albert de Jonker, Stadsarchief Amsterdam), de actualisering van de Handreiking Verbonden Partijen (Jeanine Nolen), nieuwe producten van de werkgroep Professionalisering (Joost van Koutrik). De sectieleden lieten zich daarna bijpraten over de actualisering van de Handreiking Vervanging en over de Handreiking Kwaliteitssysteem informatiebeheer in relatie tot DUTO. De dag werd afgesloten met een workshop in het kader van het onderzoek naar de leerbehoefte van de archiefbranche onder leiding van Daan Hertogs.

Modellen

Een werkgroep van de sectie archieftoezicht heeft nieuwe concept-modelteksten opgesteld voor een gemeentelijke archiefverordening en een gemeentelijk besluit informatiebeheer. Dit voor zowel gemeenten met een benoemde archivaris als voor gemeenten zonder benoemde archivaris. De concepten zijn voorgelegd aan de leden van BRAIN en kortgesloten met de VNG. Het bleek helaas niet mogelijk om de VNG zover te krijgen dat ze zich achter onze modellen schaaft, omdat de VNG kiest voor veel kortere en abstractere modelverordeningen. De sectie Toezicht vindt de toegevoegde waarde van een ultrakorte modelverordening te gering. Daarom heeft het bestuur op 2 november besloten vast te houden aan de eigen producten, deze vast te stellen en onder de aandacht van de leden en de rest van de branche te brengen.

Cursus toezicht op de digitale overheid

De werkgroep Professionalisering ontwikkelde samen met de Archiefschool de cursus *Toezicht op de digitale overheid*. In de cursus wordt veel aandacht besteed aan de positiekeuzes van de archivaris en de archiefinspecteur als toezichthouders, temidden van het krachtenveld van een veranderende en steeds meer digitale overheid. Het Kwaliteitsmodel archiefinspectie dat de werkgroep Professionalisering eerder ontwikkelde is een van de onderwerpen in deze cursus. Maar ook de waarde en strategie van institutioneel overleg (zoals het strategisch informatieoverleg) en het jaarverslag van de archivaris worden behandeld. De cursisten werken de cursusonderwerpen uit in individuele casussen, die door de docent worden becommentarieerd. In 2015 had de cursus een ideaal aantal van 11 deelnemers, in een brede samenstelling van het Stadsarchief Amsterdam tot het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe. De intensiteit van de cursus gaf aanleiding voor een terugkomdag in 2016. In 2015 is het lesmateriaal tevens aan de HvA en UvA verstrekt voor opname van (delen van) het cursusprogramma in het curriculum voor de opleidingen.

4. Kwaliteitszorg

Samenstelling

De sectie Kwaliteit kampte in 2015 met ernstige onderbezetting. Bennie Blom (Erfgoed Delft e.o.) fungeerde in het bestuur als portefeuillehouder en zorgde ervoor dat de lopende activiteiten werden uitgevoerd. Nieuwe activiteiten werden niet ondernomen.

Activiteiten en producten

BRAIN heeft in 2015 opnieuw de tweejaarlijkse Kwaliteitsmonitor uitgevoerd. Met dit instrument kunnen archiefinstellingen zelf meten in welke mate hun producten en diensten aansluiten op de wensen en verwachtingen van hun bezoekers. Archief 2020 ondersteunde het onderzoek dit keer, zodat we het gratis konden aanbieden. Desondanks nam het aantal deelnemende instellingen nauwelijks toe: 35 instellingen sloten zich bij het onderzoek aan, tegen 34 in de editie van 2013.

Bijna 2.800 bezoekers van deze archiefinstellingen (zowel fysieke als website bezoekers) vulden een digitale vragenlijst in over diverse kwaliteitsaspecten van de dienstverlening van archiefinstellingen. De gemiddelde scores vertonen een stabiel beeld en schommelen net als voorgaande jaren rond 7,7. Omdat het beeld al jaren zo stabiel is, is tijdens de ALV van december besproken of het onderzoek nog zinvol is. De leden drongen erop aan het onderzoek zeker te continueren, maar tegelijk te kijken naar doorontwikkeling van het format en manieren om op basis van de uitkomsten meer leereffecten te sorteren binnen de branche, bijvoorbeeld via benchmarking.

5. Projectgroep Collectieve Promotie

Samenstelling

De projectgroep Collectieve Promotie bestond in 2015 uit Ingeborg Verheul (voorzitter, Atria), het bureau van BRAIN en externe projectleider Petra Schoen.

Daarnaast was de werkgroep Stuk van het Jaar actief. Deze werkgroep bestond uit Jan van der Meer (Rabobank Nederland), Margot America (BHIC), Jojanneke van Zandwijk (RA Tilburg), Vanessa Jolink (GA Gemert-Bakel) en werd ondersteund door Rens Frommé.

Activiteiten en producten

Stuk van het Jaar 2015

In oktober 2014 werd de verkiezing Stuk van het Jaar gehouden onder ruim 40 archieven. Eind 2014-begin 2015 is deze verkiezing onder de deelnemers geëvalueerd. Daaruit is gebleken dat er een voorkeur was voor een verkiezing om de twee jaar. Het bestuur en de werkgroep Stuk van het Jaar hebben besloten daaraan gehoor te geven. In 2015 was er dus geen verkiezing. De BRAIN-leden zijn daarvan op de hoogte gebracht door de werkgroep.

In 2015 heeft de werkgroep zich succesvol ingezet om via de Maand van de Geschiedenis subsidie te verkrijgen. Een bedrag van € 25.000 kan in 2016 en 2017 besteed worden aan professionalisering van de verkiezing. Eerste aandacht ging daarbij uit naar verbetering van de marketing. Het voorstel hiervoor een marketingbureau in te schakelen werd goedgekeurd. Bureau Toffey uit Tilburg bereidde in 2015 een reeks trainingsmiddagen voor om de werkgroep voor te bereiden op de marketing van de verkiezing in 2016. Stuk van het Jaar is hiermee volwaardig partner geworden van Maand van de Geschiedenis.

De werkgroep verwacht dat deze ontwikkelingen leiden tot een verdieping van de landelijke mediacampagne en het aanhalen van het netwerk. Door dat laatste kan het initiatief beter verankerd worden in de erfgoedwereld en beter gepositioneerd worden in de cultuurhistorisch geïnteresseerde gemeenschap.

Publiekswaarsite Onsdna.nl

In 2013 werd Onsdna.nl gelanceerd als platform om archieven bekender te maken bij een breed publiek. Het platform werd echter niet actief door leden gevuld en het levendig en actueel houden van de site kostte daardoor teveel bureaucapaciteit. Daarom werd in 2014 besloten de site een andere draai te geven. In 2015 is het platform omgebouwd tot een algemene informatiesite met een werkende archiefkaart en algemene informatie voor archiefgebruikers. Het is een actiewaarsite geworden waarop bovenregionale acties en evenementen onder de aandacht gebracht kunnen worden. Instellingen kunnen zelf acties aandragen aan bureau van BRAIN, en snel en makkelijk zo'n actie online zetten.

Tijdens de presentatie van de nieuwe site op de ledenvergadering in juni benadrukte het bestuur dat de toegevoegde waarde van de site nog steeds staat of valt met het aandragen van content door de leden. Gebleken is dat daarvan nauwelijks sprake is geweest. De site is na oplevering vrij statisch gebleven. In het kader van de verkenning van de samenwerking met BRAIN werd het voortbestaan ervan dan ook bediscussieerd. Besluitvorming daarover zal echter pas in 2016 plaatsvinden.

6. Projectgroep HRM

Samenstelling

De werkgroep bestond in 2015 uit Sigfried Janzing (Streekarchief Midden-Holland) en Ella Kok-Majewska (Regionaal Archief Rivierenland). De werkgroep heeft als doel BRAIN en haar leden op het spoor te zetten van ontwikkelingsgericht werken aan en mét onze professionals. De werkgroep werd ondersteund door organisatieadviseur Daan Hertogs en Archief 2020.

Activiteiten en producten

“Zijn de juiste condities en voorzieningen in voldoende mate aanwezig om archiefprofessionals daadwerkelijk te kunnen laten leren wat ze willen en moeten leren?”

*“Derhalve om het in **Leren als levensstijl** manifest geworden inzicht (het leggen van de verantwoordelijkheid voor de professionaliteit en toekomstbestendigheid van de archivaris bij de professional zelf) in praktijk te kunnen brengen?”*

Deze vragen vormden voor BRAIN aanleiding om een vervolg te geven aan **Leren als levensstijl** via onderzoek naar de professionaliseringsbehoefte in de archiefbranche en onder de beroepsbeoefenaren. Het onderzoek startte in september, werd uitgevoerd door Daan Hertogs en financieel ondersteund door Archief 2020. Bij dit onderzoek werd de sector concreet betrokken via deelname in de vorm van workshops met leidinggevenden, medewerkers, stakeholders en opleiders uit de archiefbranche. Daarmee werd tevens voldaan aan de wens van BRAIN om via gesprekken met het veld, in het bijzonder leidinggevenden, gedachtenvorming op gang te brengen over organisatieontwikkeling en personeelsbeleid. Tussentijds werden de vorderingen getoetst via een ingestelde begeleidingscommissie bestaande uit Peter van Beek, directeur Gemeentearchief Ede namens KVAN), Sigfried Janzing, directeur SA Midden-Holland en Ella Kok-Majewska, directeur Regionaal Archief Rivierenland (beiden namens bestuur BRAIN), Riemer Knoop, lector Reinwardt Academie, Lianne van der Linde, coördinator / onderzoeker Willem de Kooning Academie, Rik Maes, oprichter/hoogleraar Academy for Information & Management, Jeroen Pepers, directeur AO+ fonds Gemeenten, Floor van Spaendonck, hoofd beleid & actualiteit Het Nieuwe Instituut, Bernadine Ypma, directeur RHC Vecht en Venen, en Gert Zwagerman, voorzitter SOD. Het concept-rapport werd in december opgeleverd. Afsgesproken werd het rapport vast te stellen ná finale bespreking met de voorzitters van KVAN en BRAIN, de Algemene Rijksarchivaris], de voorzitter van het Platform Archiefonderwijs en -onderzoek en Archief 2020 begin 2016.

7. Community of Practice Opdrachtgeverschap

De Community of Practice ICT-opdrachtgeverschap, gestart in 2014, vormde een open groep van ervaringsdeskundigen die op initiatief van SA Midden-Holland en RA Tilburg en financieel ondersteund door BRAIN in hebben gewerkt om de do's en don'ts in kaart te brengen om instellingen te behoeden voor *vendor lock-in* en andere nare gevolgen van onvoldoende doordacht opdrachtgeverschap richting leveranciers van (beheer)software. De community werd in opdracht van BRAIN ondersteund door Karin van der Heiden van ParkC.

In 2015 leverde de community de Leidraad ICT Opdrachtgeverschap op. Die kan archiefdiensten helpen bij het bewust invullen van de rol van opdrachtgever en klant. De leidraad beschrijft in grote lijnen de aandachtspunten binnen een ICT-gerelateerd project, de (belangrijke) beslismomenten in het proces en de aspecten waarmee rekening gehouden moet worden. Het document is gepubliceerd op de website en vrijelijk te gebruiken en te verspreiden, onder vermelding van Creative Commons CC BY-SA 3.0

8. Overige Activiteiten

Zomeravondgesprekken

BRAIN organiseerde in 2015 vier zomeravondgesprekken: informele uitwisselingen over actuele onderwerpen die het management van onze leden danig bezighouden.

Professionalisering stond centraal tijdens het eerste gesprek op 9 juli in het Regionaal Archief Rivierenland, waar Ella Kok-Majewska als gastvrouw optrad. Het gesprek diende deels als eerste verkenning van het professionaliseringsonderzoek van de projectgroep HRM.

Op 13 augustus ontving Ingeborg Verheul de leden in Atria voor een gesprek over het thematisch beheer van collecties. Mede aan de hand van het project Kenniscentrum Oorlogsbronnen verkenden de aanwezigen de (on)mogelijkheden en (on)wenselijkheid van het dwars door collecties heen langs inhoudelijke lijnen digitaal toegankelijk maken van erfgoed.

Op 20 augustus was Marens Engelhard de gastheer in het Nationaal Archief en spraken de aanwezigen over de kennisfunctie in de archiefbranche, mede op basis van de plannen van het NA daarvoor en de reactie van KVAN en BRAIN daarop.

Voor het laatste gesprek gingen we op 17 september op bezoek bij Bennie Blom in het Delftse archief, om te praten over de wil van de technologie. Aan de hand van het gelijknamige boek van Kevin Kelly onderzochten de deelnemers de fundamentele aard van technologie en de gevolgen voor het archiefvak en voor ieder van ons als professionals.

Werkconferentie Open Toegang

Op 25 maart 2015 organiseerden BRAIN, DEN en Archief 2020 samen een werkconferentie over het onderwerp Open toegang, om daarmee bij te dragen aan een gemeenschappelijk beeld van wat open toegang inhoudt, wat de meerwaarde is voor de organisaties en eindgebruikers en hoe men hiermee aan de slag kan om met elkaar vernieuwing te bereiken.

Deelnemers aan de werkconferentie deelden hun kennis en verkenden samen de contouren van een gemeenschappelijke open digitale architectuur, de implementatie van open standaarden daarbij en de keuzes van aggregatie, semantisch linken en open data.

Managementconferentie

Op 5 oktober vond opnieuw een managementconferentie van Archief 2020 en BRAIN plaats. Directeuren en managers van 35 archiefinstellingen kwamen in de Internationale School voor Wijsbegeerte in Leusden bijeen om zich te buigen over de toekomst van de archieffunctie in een digitale wereld. Uitgangspunt vormde de publicatie 'Het verhaal van de archieffunctie: 3 scenario's', die in opdracht van het Nationaal Archief en Archief 2020 en met inbreng van onder andere BRAIN tot stand kwam. Welk perspectief ligt in het verschiet en wat betekent dat voor archieven anno nu? Futuroloog Wim de Ridder zette de toon met een prikkelend en inspirerend kijkje in de toekomst. Er werd vrijuit gedacht en met passie gesproken over de uitdagingen die voor ons liggen en de kansen die dat biedt.

Communicatie

Om de leden en de buitenwereld goed op de hoogte te houden van de activiteiten van BRAIN, houden we de website www.archiefbrain.nl bij en gebruiken we de twitteraccount @archiefbrain. Via twitter verspreiden we nieuws dat specifiek voor archiefinstellingen van belang is: over beleid, ontwikkelingen in het vak, subsidiemogelijkheden en interessante congressen en evenementen. Eind 2015 had dit account 783 volgers, tegen circa 600 eind 2014. Voor publiek gebruiken we het twitteraccount @onsDNA. Dit telde eind 2016 826 volgers.

In 2015 brachten we daarnaast zes keer een nieuwsbrief uit, die per mail onder de leden werd verspreid. Eén nieuwsbrief was speciaal gewijd aan de auteursrechtproblematiek, mede naar aanleiding van de uitspraken in de rechtszaken tegen Erfgoed Leiden, IISG en Stadsarchief Rotterdam. Twee nieuwsbrieven vormden een co-productie met de KVAN en gingen specifiek over de voortgang van de verkenning van de samenwerking tussen beide verenigingen.

In het Archievenblad werd regelmatig gepubliceerd over activiteiten en producten van BRAIN:

1. Samenwerken is cruciaal om de slagkracht van de archiefsector te vergroten (René Spork, AB 2015/2, dubbelinterview met de voorzitters van KVAN en BRAIN)
2. Community of Practice ICT Opdrachtgeverschap (Karin van der Heiden, AB 2015/5, naar aanleiding van oplevering van de Leidraad opdrachtgeverschap)
3. Naar een ongehoord nieuw streven voor de archiefsector (Margreet Windhorst, AB 2015/10, naar aanleiding van de managementconferentie van BRAIN)

Bijlage: LEDENLIJST BRAIN

Bijgewerkt tot en met 31 december 2015

Gemeente- en streekarchieven:

1. Stadsarchief Vlaardingen
2. Gemeentearchief Weert
3. Streekarchief Langstraat Heusden en Altena
4. Gemeentearchief Schouwen-Duiveland
5. Regionaal Archief Nijmegen
6. Gemeentearchief Hulst
7. Gemeentearchief Ede en Scherpenzeel
8. Regionaal Archief West-Brabant
9. Stadsarchief Breda
10. Erfgoed Leiden e.o.
11. Historisch Centrum Het Markiezenhof
12. Westfries Archief
13. Regionaal Archief Alkmaar
14. Stadsarchief Rotterdam
15. Haags Gemeentearchief
16. Archief Eemland
17. Gemeentearchief Tholen
18. Stadsarchief Amsterdam
19. Erfgoed Delft e.o.
20. Stadsarchief 's-Hertogenbosch
21. Regionaal Archief Rivierenland
22. Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe
23. Stadsarchief Sittard Geleen
24. Streekarchivariaat Regio Achterhoek
25. Gemeentearchief Roosendaal
26. Waterlands Archief
27. Gemeentearchief Zaanstad
28. Gemeentearchief Zoetermeer
29. Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer
30. Streekarchief Gemert-Bakel
31. Regionaal Archief Tilburg
32. Erfgoedcentrum DiEP
33. Gemeentearchief Venlo
34. Coda Archief
35. Rijkheyt
36. Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
37. Streekarchief Midden-Holland
38. Regionaal Archief Zutphen
39. Gemeentearchief Roermond
40. Gemeentearchief Wageningen
41. Streekarchief Gooi en Vechtstreek

42. Streekarchief Epe, Hattem en Heerde
43. Gemeentearchief Kerkrade
44. Stadsarchief Almere
45. Historisch Archief Westland
46. Regionaal Archief Gorinchem
47. Streekarchivariaat Noord-Oost Friesland
48. Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg
49. Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg
50. Historisch Centrum Leeuwarden
51. Stads- en Streekarchief voor Naarden, Bussum, Muiden en Huizen
52. Gemeentearchief Kampen
53. RHC Vecht en Venen
54. Streekarchief Rijnlands Midden
55. Gemeentearchief Schiedam
56. Gemeentearchief Steenwijkerland

RHC's

57. Regionaal Historisch Centrum Limburg
58. Noord-Hollands Archief
59. Gelders Archief
60. Zeeuws Archief
61. Historisch Centrum Overijssel
62. Het Utrechts Archief
63. Brabants Historisch Informatie Centrum
64. Nieuw Land Erfgoedcentrum
65. RHC Groninger Archieven
66. RHC Drents Archief
67. Tresoar

Categoriale en/of particuliere archieven

68. VVD
69. Rabobank Nederland, afd. Bedrijfshistorie
70. Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
71. Atria/E-quality, instituut voor vrouwengeschiedenis
72. Expatriate Archive Centre
73. Centraal Bureau voor Genealogie
74. Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie
75. NN Group, afd. Bedrijfshistorie
76. Stichting Arnhemse Openbare en Gelderse Wetenschappelijke Bibliotheken
77. Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis

Inspecties

78. Provinciale Archiefinspectie Noord-Holland
79. Provinciale Archiefinspectie Utrecht
80. Provinciale Archiefinspectie Drenthe

Waterschapsarchieven

81. Hoogheemraadschap van Rijnland
82. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

BRAIN begunstigers

1. Nationaal Archief
2. Hogeschool van Amsterdam – afdeling Archiefschool
3. LOPAI
4. Reinwardt Academie